

BOĞA SPERMASI SÖZÜM SONU SPERMATOLOJİK PARAMATRELER ÜZERİNE DEĞİŞİK ANTOİOKSIDANLARIN ETKİSİ

Püttan Barbatos TUNCER¹, Mustafa Numan BUCAK², Olga BÜYÜKLEBLEBİCİ³, Umut TAŞDEMİR¹, Serpil SARIÖZKAN⁴, Fatih KUZUGÜDEN⁵, Hüseyin KİNED¹, Halil İbrahim AKÇADAĞ¹

¹Lalahan Hayvancılık Merkez Araştırma Enstitüsü

²Reprodüksiyon ve Suni Tohumlama Anabilim Dalı, Selçuk Üniversitesi, Veteriner Fakültesi

³Meslek Yüksek Okulu, Aksaray Üniversitesi

⁴Safiyev Çıraklıoğlu Meslek Yüksek Okulu, Erciyes Üniversitesi

⁵Nevşehir Tarım İl Müdürlüğü

Kryopreservasyon, sperm membranlarının lipid peroksidasyonuna ve dolayısıyla sperm motilite, canlılık ve fertilitiesinde kayıplara yol açan reaktif oksijen türlerinin (ROS) üretimi ile ilişkilidir. Bu çalışmamın amacı, fetuin, dithioerythritol, sisteamin ve linoleik asit'in dondurulmuş-çözülmüş boğa spermasının standart sperma motilite, akrozom ve toplam anomalilikler, HOS test ile sperma hareketleri üzerine etkilerini belirlemektir. Boğalardan sunulan yöntemle toplam 16 ejakulat alındı. Ejakulatlardan elde edilen 8 tekrar 5 eşit kisma bölünterek fetuin 1 mg/ml, Dithioerythritol 1 mM, Sisteamin 4 mM, Linoleik asit 0,5 ml kahve ve 2,5 mM trehaloz katılmış tris (kontrol) sulandırıcılarıyla sulandırıldı. Payet içindeki tohumlantı dozu $1,8 \times 10^7$ sperm/0,25 ml şeklinde ayarlandı. Ekvilibrasyon için +4°C deki soğutma kabının muklediğinde 60 dakika süresinde isının +4°C'ye düşmesi sağlandı ve yaklaşık 4 saat buradaki bekletildi. Ekvilibrasyon işleminden sonra 0,25 ml'lik payetlere çekilen spermalar otomatik ilonduşum makinesinde +4°C'den -140°C'ye kadar sıvı azot buharında donduruldu ve değerlendirilmeler yapılmaya kadar azot içinde saklandı. Çözüm sonu motilite ve hareket özellikleri yönünden antitoksidan ilave edilmiş trehaloz sulandırıcıları, trehaloz sulandırıcısına göre iyileştirme göstermedi. Fakat spermatozoa elongation yüzdesinde fetuin içeren trehaloz sulandırıcı, kontrol (trehaloz sulandırıcı) grubuna göre iyileşme sağladı ($P<0,01$). Linoleik asit içeren trehaloz sulandırıcısının çözüm sonu spermatozoanın akrozom ve toplam anomalileri üzerinde önemli koruyucu etkinliği vardı. Spermatozoa HOS testi yönünden, dithioerythritol en yüksek korumayı sağladı ($P<0,001$).

Anahat Kelimeler: Boğa spermasi, Dithioerythritol, Fetuin.

EFFECTS OF DIFFERENT ANTIOXIDANTS ON SPERMATOLOGIC PARAMETERS OF POST-THAWED BULL SEMEN

Püttan Barbatos TUNCER¹, Mustafa Numan BUCAK², Olga BÜYÜKLEBLEBİCİ³, Umut TAŞDEMİR¹, Serpil SARIÖZKAN⁴, Fatih KUZUGÜDEN⁵, Hüseyin KİNED¹, Halil İbrahim AKÇADAĞ¹

¹Lalahan Livestock Central Research Institute

²Reproduction and Artificial Insemination Department, Veterinary Faculty of Selçuk University

³Vocational High School, Aksaray University

⁴Safiyev Çıraklıoğlu Vocational High School, Erciyes University

⁵Nevşehir Provincial Directorate of Agriculture

Cryopreservation is related to the production of reactive oxygen species (ROS) that causes lipid peroxidation of seminal membranes and therefore losses at sperm motility, activity and fertility. The aim of this study was to determine the effects of fetuin, dithioerythritol, cyclooxygenase and sperm motions of frozen-thawed bull sperm. Sixteen ejaculates were collected from via artificial vagina from bulls. Eight repetition which were obtained from the ejaculates were split into five equal groups and diluted with added 25 mM trehaloz a tris (control) diluent which contains Fetuin 1 mg/ml, Dithioerythritol 1 mM, Sisteamin 4 mM, Linoleic acid 0,5 ml. Insemination dose in a straw was arranged to be $1,8 \times 10^7$ sperm/0,25 ml and transferred to cooling cabin at +4°C for equilibration and waited for 60 minutes for the temperature is fallen to +4°C and approximately waited here for 4 hours. After equilibration process sperma were loaded into 0,25 ml straws and then frozen with at liquid nitrogen vapour at otomatical freezing machine from +4°C to -140°C and they were stored in nitrogen until the evaluation is done. Trehaloz diluents which contains antioxidant had no significant healing about post-thawed motility and motion characteristics compared to trehaloz diluent (control). But, trehaloz diluents which contents fetuin had healing effect at % spermatozoa elongation compared to trehaloz diluent (control) ($P>0,001$). Trehaloz diluent which contains linoleic acid had significant protective effect on of post-thawed spermatozoa acosome and total abnormalities ($P>0,01$). Dithioerythritol had the most protective effect at spermatozoa HOS test ($P<0,001$).

Key Words: Bull sperm, Dithioerythritol, Fetuin.